

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK KASZUSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MOK-R1**

MAJ 2015

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.

Przykładowe rozwiązanie

- witôcze na rogakach Gduńska,
- bilietë ZTM z kòmunikatã w kaszëbsczim jãzëkù,
- pòdkłôdcki pòd rejestracyjnë tòblëce z haslã: „Jô jem z Gduńska”.

Schemat punktowania

1 p. – za podanie trzech informacji.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 1.2. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.
--	--

Przykładowe rozwiązanie

Wedle mie pòjawienië sã na biliece kòmunikatu w kaszëbsczim jãzëkù pòdnôszô sztatus negò jãzëka. Zapisënk nen je pùblëczną promòcją kaszëbiznë i mdze przistãpny dlô wielnëch lëdzy.

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną argumentację.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 1.3. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.
--	---

Przykładowe rozwiązanie

Turiscë, to je lëdze z bùtna ùwôzają, że Gduńsk je na Kaszëbach, co wicy òn je kaszëbsczim miastã

Schemat punktowania

1 p. – za jedną prawidłową informację.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 1.4. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.
--	--

Przykładowe rozwiązanie

Bilietë z kaszëbsczim zapisënkã òstalë wëdrëkòwóné przë leżnoscë pòdwëżków przizów. Trzeba bëło wëdrëkòwac nowé bilietë i pòjawiła sã ùdba, cobë bëłë téż kòmunikatë w rozmajitëch jãzëkach, m.jin. pò kaszëbskù.

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową informację.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 1.5. (0–2)

III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych).	3.2. Zdający posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową w różnych sytuacjach prywatnych i publicznych; wzbogaca zasób słownictwa.
--	---

Przykładowe rozwiązanie

wòrtné – bezwòrtné

wëjątkòwé – zwëczajné

aktualny – przestarzałi

wicy – mni

Schemat punktowania

2 p. – za podanie czterech antonimów.

1 p. – za podanie dwóch lub trzech antonimów.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2.1. (0–2)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	Zdający 2.1. rozumie zasłyszane i przeczytane (samodzielnie i przez lektora) teksty o różnorodnej tematyce, formie (instrukcje, komunikaty, napisy informacyjne, ogłoszenia, rozmowy, wywiady, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne); 2.6. odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.
--	--

Przykładowe rozwiązanie

- 1) pielãgnowóny
- 2) sparłãczony
- 3) ùcwiêrdzony
- 4) dzysdniowòsc

Schemat punktowania

2 p. – za podanie czterech wyrazów bliskoznacznych.

1 p. – za podanie dwóch lub trzech wyrazów bliskoznacznych.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2.2. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.
--	---

Przykładowe rozwiązanie

- a) lëteracczé òbrobienia, w jaczych zwëk scynaniô kani bël òpisóny
- b) teatralnosc scynaniô kani, wëstôwianié przedstawieniô na binie

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch przyczyn.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2.3. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.
--	---

Rozwiązanie

B.

Schemat punktowania

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2.4. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.6. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), a także prasowych (wiadomość prasowa, komentarz prasowy), uwzględniając zawarte w nich informacje.
--	---

Rozwiązanie

Kanie to są ptôchë, co wanożą na zëmã do pôłniowi Eùropë.

Schemat punktowania

1 p. – za skonstruowanie zdania złożonego podrzędnie.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2.5. (0–2)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.
--	--

Przykładowe rozwiązanie

Aùtorka przedstôwiô zagadnienie bez emòcji. Òpisywô faktë sparłãczoné z òbrzãdã scynaniô kani.

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3.

IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim ustnie lub pisemnie; zmiana formy przekazu ustnego lub pisemnego.	4.2. Zdający przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.
---	--

Przykładowa realizacja zadania

Studiował wszystkie dostępne mu pisma na temat tych bytów nadludzkich, zaczynając od Pisma Świętego, z którego czerpał inspirację.

Józef Chelmski był zafascynowany aniołami od początku twórczości. Dobrze pamiętam, że pojawiły się już na wystawie, którą mu przygotowało Zrzeszenie w Chojnicach w 1979 r. Była to jego pierwsza indywidualna wystawa poza rodzinnymi Brusami i wiele razy mówił mi, że stanowiła przełomowy moment na jego artystycznej drodze. Odtąd zaczęto cenić jego twórczość, której znaczącą część poświęcił anielskiej tematyce. Kiedyś poprosiłem Józefa, by mi namalował na szkle Matkę Boską Częstochowską. Chętnie to zrobił, bo byliśmy w długoletniej przyjaźni, lecz zrealizował to zadanie zgodnie ze swoim pomysłem: namalował kościół w Brusach z charakterystyczną rozdwojoną wieżą, wśród drzew, jakie jeszcze wtedy przy nim rosły, a ponad dachem świątyni Madonnę z Dzieciątkiem, obok której w powietrzu zawisły dwa anioły nakładające Jej koronę na głowę. Nie mogło ich przecież zabraknąć!

Schemat punktowania

Częstki semantyczne	Szczegółowa Punktacja	Ogólna punktacja
<i>Sztudérowól ... pòdskòcènk.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>pòdskòcènk</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
<i>Józef Chelmòwsczi ... w 1979 r.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>zarzekli, ùrobiznë, wdòrzajã, zrëchtowało</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1+1 1	5
<i>Bél to jegò ... drodze.</i> Za przetłumaczenie wyrażenia: <i>przelómny sztërk</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
<i>Òdtądka ... Czãstochòwską.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>bëlny</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
<i>Chãtno ... głowã.</i> Za przetłumaczenie słów <i>drëszbie, zjiscył, ùdbë, apartnq, lëfce</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1+1+1 1	6
<i>Kò ... felowac!</i> Za przetłumaczenie słów: <i>kò, felowac</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
		20

Zadanie 4

Temat 1. Czë zgôdzôsz sã ze scwierdzeniem, że młodzëzna je przinãdnôtã kaszëbiznë? Rozwazë problem na spòdlim pòdónégò tekstu i jinégò tekstu kùlturë. Twòja robòta miałabë miec co nômni 300 słówòw.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych).</p> <p>V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. wypowiada się w następujących formach: rozprawka, recenzja, interpretacja utworu literackiego;</p> <p>3.4. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>5.2. rozpoznaje problematykę utworu;</p> <p>5.3. odczytuje treści symboliczne utworu;</p> <p>5.4. wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje;</p> <p>5.8. rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p> <p>5.9. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe;</p> <p>5.11. dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej

A	B	C	D	E	F	G	H	Poprawność zapisu
Określenie problemu	Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	Poprawność rzeczowa	Zamyśl kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	6	4	4	2	3	4	3	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	Stanowisko adekwatne do tekstu i pełne	Brak błędów rzeczowych	Kompozycja funkcjonalna	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	Styl stosowny	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	3	
4	4	2	2	1	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	
Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	Stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne		Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	Znaczone zaburzenia spójności	Styl częściowo stosowny	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	
2	2							
Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	Stanowisko częściowo adekwatne do tekstu							
0	0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	Brak zamysłu kompozycyjnego	Wypowiedź niespójna	Styl niestosowny	Liczne błędy rażące	0	
Brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	Brak stanowiska lub stanowisko nieadekwatne do tekstu							

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Określenie problemu. Zdający powinien zrozumieć, jaki problem podejmuje autor w przedstawionym fragmencie tekstu, i sformułować ten problem. Określenie problemu jest oceniane ze względu na to, czy jest **zgodne z tekstem** i czy jest **pełne**.

- Określenie problemu uważa się za **pełne**, jeśli praca zawiera zarówno odtworzenie problemu (np. w postaci pytania), jak i jego interpretację, czyli umieszczenie tego problemu w odpowiednim kontekście. Interpretacja problemu powinna być uzasadniona (np. wagę problemu można uzasadnić jego historycznymi uwarunkowaniami lub współczesnymi implikacjami).
- Określenie problemu uważa się za **niepełne**, jeśli praca nie zawiera interpretacji trafnie rozpoznanego problemu.
- Określenie problemu uważa się za **częściowo zgodne** z tekstem, jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

B. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu

Zdający powinien **omówić i ocenić rozwiązanie** zaproponowane przez autora w przedstawionym tekście. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu jest oceniane ze względu na to, czy jest **adekwatne do tekstu** i czy jest **pełne**.

- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu **częściowo adekwatne do tekstu** zniekształca rozwiązanie proponowane przez autora.
- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za **pełne**, gdy zawiera ono odtworzenie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury uzasadniające stanowisko zdającego.
- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za **niepełne**, kiedy brak trafnego odwołania do innych tekstów kultury uzasadniających stanowisko zdającego.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Zamyśl kompozycyjny ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** właściwych wybranemu przez zdającego gatunkowi wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego sformułowania stanowiska i uzasadniających go argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są uporządkowane konsekwentnie (bez luk i zbędnych powtórzeń).

- Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

Wagę zaburzenia funkcjonalności ocenia egzaminator na podstawie całości pracy (np. brak zakończenia w pracy, w której zdający jasno rozwija swoją myśl, uznaje się za niewielkie zaburzenie, natomiast brak rozdzielenia interpretacji problemu od interpretacji rozwiązania lub podważenie w zakończeniu wcześniejszych wywodów – za znaczne zaburzenie).

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

<p>III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych).</p> <p>V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. wypowiada się w następujących formach: rozprawka, recenzja, interpretacja utworu literackiego;</p> <p>3.4. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioski);</p> <p>5.2. rozpoznaje problematykę utworu;</p> <p>5.3. odczytuje treści symboliczne utworu;</p> <p>5.4. wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje;</p> <p>5.4.R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;</p> <p>5.8. rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p> <p>5.9. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe;</p> <p>5.11. dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>
--	--

Kryteria oceny interpretacji porównawczej

A	B	C	D	E	F	G	H	I					
4	Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	9	Uzasadnienie trafne, pogłębione	3	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	3	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	6	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	1	Znaczone zaburzenia spójności	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
1	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	3	Uzasadnienie częściowo trafne	1	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące
0	Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 1 punkt, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Koncepcja interpretacji porównawczej jest efektem poszukiwania przez zdającego sensów wynikających z zestawienia tekstów i wymaga ustalenia pewnych obszarów porównania, w których szuka się podobieństw i/lub różnic między utworami, a następnie wyciąga z tego wnioski. Koncepcja jest oceniana ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworami** i czy jest **spójna**.

- Koncepcja jest **niesprzeczna z utworami**, jeśli znajduje potwierdzenia w obu tekstach, przy czym porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne, a nie drugorzędne. Koncepcja jest **częściowo sprzeczna** z utworami, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmentcie) znajduje potwierdzenie w tekstach lub porównywane obszary są dla tekstów drugorzędne. Koncepcja jest **całkowicie sprzeczna** z utworami, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmentcie) nie znajduje potwierdzenia w tekstach.
- Koncepcja jest **spójna**, gdy wypowiedź w sposób wystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.
- Koncepcja jest **częściowo spójna**, gdy wypowiedź obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.
- Koncepcja jest **niespójna**, gdy wypowiedź obejmuje sensy każdego tekstu, ale ich nie łączy (tzn. wypowiedź składa się z dwóch niepowiązanych ze sobą interpretacji).
Brak koncepcji to brak wskazania zasady zestawienia utworów.

B. Uzasadnienie interpretacji jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

- Uzasadnienie **trafne** zawiera wyłącznie **powiązane z tekstami argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających z zestawienia utworów**. Argumenty muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstów. Uzasadnienie jest częściowo trafne, jeśli w pracy oprócz niepowiązanych z tekstami lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy argumentów pojawi się przynajmniej jeden argument powiązany z tekstami i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.
- Uzasadnienie jest **pogłębione**, jeśli jest osadzone nie tylko w tekstach, ale także w potwierdzonych tekstami i przyjętą koncepcją porównywania utworów kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym). Zdający powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.
- Uzasadnienie jest **niepogłębione**, gdy wszystkie argumenty są sfunkcjonalizowane, ale zdający przywołał je tylko z tekstów albo tylko z kontekstów.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na koncepcję interpretacyjną uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o niezajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycję ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** zgodnie z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są logicznie i konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy. Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, niezasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.